

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ЗДОРОВ'Я ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
КАФЕДРА ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ**

Гаяш Оксана Володимирівна

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ З
ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В СИСТЕМІ
СПЕЦІАЛЬНОЇ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ»
ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ЗА ДРУГИМ (МАГІСТЕРСЬКИМ) РІВНЕМ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 016 СПЕЦІАЛЬНА ОСВІТА**

Ужгород-2022

Методичні рекомендації до вивчення навчальної дисципліни «**Технології навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами в системі спеціальної та інклюзивної освіти**» для здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем спеціальності 016 Спеціальна освіта / Укладач: О.В. Гаяш. Ужгород: ДВНЗ «УЖНУ», 2022. 45 с.

Зміст методичних рекомендацій відповідає навчальному плану спеціальності 016 Спеціальна освіта та робочій програми з дисципліни «Технології навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами в системі спеціальної та інклюзивної освіти». Згідно програми навчальної дисципліни сформовано тематику лекційного курсу, практичних занять з метою закріплення здобувачами теоретичних знань, одержаних на лекційних заняттях чи в результаті самостійного вивчення необхідного матеріалу і одержання практичних навичок. Завдання до практичних робіт розроблені з метою формування професійних компетентностей і вдосконалення у здобувачів вищої освіти знань, умінь та навичок з даної дисципліни.

Укладач: Гаяш Оксана Володимирівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фізичної реабілітації ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Рецензент:

Стеблюк Світлана Василівна, доктор педагогічних наук, доцент кафедри фізичної реабілітації ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Затверджено на засіданні кафедри фізичної реабілітації ДВНЗ «Ужгородський національний університет» *(протокол № 1 від 31 серпня 2022 р.)*

Схвалено науково-методичною комісією факультету здоров'я та фізичного виховання *(протокол № 1 від 31 серпня 2022 р.)*

ЗМІСТ

	стор.
1. Опис навчальної дисципліни «Технології навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами в системі спеціальної та інклюзивної освіти».....	4
2. Мета, компетентності та очікувані результати вивчення дисципліни...	5
3. Структура навчальної дисципліни.....	10
4. Тематичний план лекційного курсу.....	11
5. Плани практичних занять.....	15
6. Методичні рекомендації щодо підготовки до практичних занять.....	27
7. Самостійна робота здобувачів.....	28
8. Методи навчання.....	32
9. Засоби і методи контролю.....	32
10. Критерії оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів.....	32
11. Теми для написання доповідей-рефератів.....	37
12. Академічна доброчесність.....	39
13. Орієнтовний перелік питань для підготовки до екзамену.....	40
14. Список рекомендованих джерел.....	42

**1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ З
ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В СИСТЕМІ
СПЕЦІАЛЬНОЇ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ»**

Найменування показників	Характеристика дисципліни		
Найменування дисципліни	Технології навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами в системі спеціальної та інклюзивної освіти		
Галузь знань	01 освіта/педагогіка		
Спеціальність	016 Спеціальна освіта		
Освітня програма	Олігофренопедагогіка. Інклюзивна освіта.		
Рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень		
Статус дисципліни	обов'язкова		
Курс навчання	1-й		
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	4 кредити / 120 год		
Структура курсу (годин):	денна форма	заочна форма	
	– лекції	22	8
	– практичні (групові) заняття	24	4
– самостійна робота	74	108	
Мова викладання	українська		
Форма підсумкового контролю	екзамен		

2. МЕТА, КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

«Технології навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами в системі спеціальної та інклюзивної освіти» – це навчальна дисципліна, яка належить до циклу професійно-наукових дисциплін і є важливою у професійній підготовці фахівців зі спеціальної та інклюзивної освіти.

Метою викладання навчальної дисципліни «Технології навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами в системі спеціальної та інклюзивної освіти» є: формування теоретичної та практичної основи фахової підготовки майбутніх корекційних педагогів, здатних творчо вирішувати завдання навчання, виховання та корекції психофізичного розвитку учнів з особливими освітніми потребами з метою їх інтеграції в сучасну систему соціальних стосунків; забезпечення засвоєння цілісної системи теоретичних знань про сучасні освітні технологічні процеси в закладах освіти зі спеціальним та інклюзивним навчанням.

Основними завданнями вивчення дисципліни є :

- розкриття теоретичних і практичних основ технологій навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами;
- забезпечення свідомого і творчого засвоєння здобувачами системи сучасних знань з навчання, виховання і проведення корекційної роботи з дітьми з ООП.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти ступеня магістра таких **компетентностей**:

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК-1 Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК-2 Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК-3 Здатність працювати в команді.

ЗК-4 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-6 Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК-7 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-8 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК-9 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК-10 Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК-11 Здатність до проектування, моделювання освітнього процесу.

ЗК-12 Здатність до самоаналізу власної поведінки та усвідомлення відповідальності за результати своєї діяльності.

ЗК-13 Здатність до розуміння внутрішнього стану дитини з особливими освітніми потребами, толерантного ставлення до неї.

ЗК-14 Здатність до співпраці з сім'єю, партнерства з фахівцями, до роботи у команді психолого-педагогічного супроводу.

ЗК-15 Здатність до комунікативної взаємодії з колегами в інклюзивному освітньому середовищі.

ЗК-16 Здатність застосовувати інформаційно-комунікативні технології у професійній і науковій діяльності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК-1 Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-2 Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з дітьми з ІІІ.

СК-3 Здатність здійснювати діагностико-аналітичну, корекційно-розвивальну, консультативну діяльність з урахуванням особливих освітніх потреб здобувачів.

СК-4 Здатність ефективно взаємодіяти з батьками, колегами, іншими фахівцями у процесі психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами на засадах партнерства.

СК-5 Здатність приймати ефективні рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК-6 Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності, приймати рішення та продовжувати навчання та/або підвищення професійної кваліфікації відповідно до наявних потреб і запитів.

СК-7 Здатність до організації освітнього процесу у спеціальних закладах дошкільної і загальної середньої освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

СК-8 Здатність до організації процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного освітнього середовища.

СК-9 Здатність до організації безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, у тому числі інклюзивного освітнього середовища.

СК-10 Здатність розробляти і реалізовувати наукові та/або освітні проекти у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-11 Здатність до проведення психолого-педагогічного вивчення дитини з особливими освітніми потребами з метою створення індивідуальної програми розвитку.

СК-13 Здатність реалізовувати ефективні інноваційні методики в освітньому процесі у класах (групах) з інклюзивним навчанням.

СК-14 Здатність до роботи із територіальними громадами з метою формування толерантного, гуманного ставлення до осіб з особливими освітніми потребами.

СК-15 Здатність застосовувати методики педагогічного дослідження та формулювати висновки за їх результатами.

СК-16 Здатність до самоосвіти, самовдосконалення в професійній діяльності та до конкурентної спроможності на ринку праці.

Очікувані результати навчання:

- Здійснювати аналіз еволюційних процесів у сфері освіти осіб з особливими освітніми потребами, обґрунтовувати власне бачення шляхів розв'язання наявних проблем.

- Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, створення нових та удосконалення традиційних технологій викладання і супроводження та в ширших мультидисциплінарних контекстах.

- Розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами, генерувати нові ідеї для удосконалення навчання, виховання, розвитку та соціалізації цих осіб.

- Добирати та застосовувати ефективні методики комплексного оцінювання розвитку дітей, рефлексувати та критично аналізувати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рівень освітньої підтримки.

- Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня функціонування, обмеження життєдіяльності та розвитку дитини з особливими освітніми потребами, забезпечувати ефективність власних дій.

- Встановлювати ефективну взаємодію з батьками, колегами, фахівцями, різними соціальними інституціями з метою забезпечення якості спеціальної та інклюзивної освіти на засадах партнерства.

- Робити фаховий внесок до професійних знань і практики та оцінювання результатів діяльності команди у сфері психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному освітньому середовищі, мотивувати учасників команди супроводу до досягнення спільних цілей.

- Приймати ефективні рішення з питань спеціальної та інклюзивної освіти, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати їх розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей, зокрема, вимоги споживачів; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень.

- Вільно спілкуватись усно і письмово українською та іноземною мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій в сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

- Відшукувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані.

- Здійснювати управління складною діяльністю у сфері спеціальної та інклюзивної освіти та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності.

- Організувати та здійснювати методичний супровід процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах спеціальних закладів освіти та інклюзивного освітнього середовища.

- Розробляти та реалізовувати заходи зі створення безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, забезпечувати його якість та ефективність освітнього процесу з урахуванням особливих освітніх потреб, можливостей та здібностей дітей.

- Створювати та реалізовувати наукові розробки та/або освітні проекти, спрямовані на підвищення якості організації освітнього середовища для дітей з особливими освітніми потребами.

- Застосовувати сучасні освітні, реабілітаційні, психолого-педагогічні технології у роботі з особами з особливими освітніми потребами в умовах закладів спеціальної та загальної середньої освіти, служб, організацій, установ сфери освіти.

- Створювати квазіпрофесійне середовище з метою моделювання ситуацій у майбутній професійній діяльності.

- Забезпечити інтеграцію в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням, визначеною Концепцією Нової української школи.

- Застосовувати у професійній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання навчальних дисциплін спеціальної та інклюзивної освіти.

- Формувати у здобувачів освіти громадянську позицію, національну самоідентичність, загальнолюдські цінності та професійну етику.

- Дотримуватися принципів деонтології інклюзивної освіти, будувати партнерські відносини з усіма суб'єктами інклюзивного освітнього процесу для досягнення оптимальних результатів навчання осіб з особливими освітніми потребами.

- Застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності.

- Співпрацювати з усіма членами мультидисциплінарної команди, забезпечуючи максимальну підтримку та сприяння розвитку дитини з особливими освітніми потребами.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	у тому числі			Усього	у тому числі		
		лекції	практичні	самост. робота		лекції	практичні	самост. робота
МОДУЛЬ I. ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ								
Тема 1. Застосування особистісно-орієнтованих технологій у контексті оптимізації навчально-виховного процесу дітей з ООП.	14	2	2	10	14	-	-	14
Тема 2. Корекційні технології. Реалізація корекційно-розвиткового компоненту інклюзивного та спеціального навчання	20	4	4	12	20	2	2	16
Тема 3. Педагогічні технології на основі ефективності управління та організації навчального процесу. Технологія індивідуального навчання. Технологія індивідуалізації навчання. Портфоліо як навчальна технологія і метод діагностики.	19	4	4	11	20	2	2	16
Тема 4. Педагогічні технології на основі активізації і інтенсифікації діяльності учнів. Ігрові технології. Технологія проблемного навчання.	12	2	2	8	12	-	-	12
<i>Модульна контрольна робота № 1</i>	1	-	1	-	-	-	-	-
Разом за модуль	66	12	13	41	66	4	4	58
МОДУЛЬ II. НОВІТНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОЇ ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ								
Тема 5. Диференційоване викладання: технологія інклюзивної практики	14	2	2	10	14	-	-	14
Тема 6. Організаційно-методичні засади групового та інтерактивного навчання дітей з ООП.	13	2	2	9	14	2	-	12
Тема 7. Інформаційно-комунікаційні технології в спеціальній та інклюзивній освіті.	12	2	2	8	12	-	-	12
Тема 8. Технології розвивального навчання. Технологія саморозвитку (М.Монтессорі). Система розвивального навчання Д.Б.Ельконіна – В.В.Давидова.	14	4	4	6	14	2	-	12
<i>Модульна контрольна робота № 2</i>	1	-	1	-	-	-	-	-
Разом за модуль	54	10	11	33	54	4	-	50
Усього годин	120	22	24	74	120	8	4	108

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙНОГО КУРСУ

МОДУЛЬ 1. ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

ЛЕКЦІЯ 1. Застосування особистісно-орієнтованих технологій у контексті оптимізації навчально-виховного процесу дітей з ООП

План

1. Поняття педагогічної технології. Поняття особистісно орієнтованого підходу. Ознаки особистісно орієнтованих технологій.
2. Психолого-педагогічний супровід розвитку дітей з ООП як особистісно-орієнтована технологія.
3. Технологія «Створення ситуації успіху» (за А.С.Белкіним).
4. Загальна характеристика педагогіки співробітництва.

Література до теми: О. 5; Д. 1; 4; 10; 13; 15.

ЛЕКЦІЯ 2-3. Реалізація корекційно-розвиткового компоненту інклюзивного та спеціального навчання. Корекційні технології. (4 год)

План

1. Сутність корекційно-розвиткового компоненту освіти дітей з особливостями психофізичного розвитку.
2. Шляхи реалізації корекційно-розвиткового компоненту.
3. Корекційно-розвиткові програми.
4. Арттерапевтичні технології як засіб корекційно-розвиткового впливу на дитину з особливими освітніми потребами.
5. Технології організації леґо-конструювання як засобу корекційно-розвиткового впливу на дитину з особливими освітніми потребами.
6. Використання мнемотехніки у вивченні напам'ять.
7. Використання наочних схем.
8. Технологія психопрофілактики як створення відповідних умов в закладі освіти з опорою на середовищні ресурси.

Література до теми: О. 4; 5; 6; Д. 2; 5; 8; 10; 11; 13; 14; 20; Е. 7; 8.

ЛЕКЦІЯ 4-5. Педагогічні технології на основі ефективності управління та організації навчального процесу (4 год)

План

1. Поняття «індивідуалізація навчання», «індивідуальне навчання», «індивідуальний підхід».
2. Принцип індивідуального та диференційованого підходу.
3. Технологія індивідуального навчання. Технологія індивідуалізації навчання.
4. Портфоліо як навчальна технологія і метод діагностики.
5. Види портфоліо. Орієнтовна структура портфоліо.

Література до теми: О. 4; 5; 6; Д. 5; 9; 10; 11; 13; 14; 19; 20; Е. 4; 10.

ЛЕКЦІЯ 6. Педагогічні технології на основі активізації і інтенсифікації діяльності учнів. Ігрові технології.

План

1. Поняття активізації та інтенсифікації діяльності учнів. Педагогічні технології на основі активізації та інтенсифікації діяльності учнів.
2. Поняття гри та ігрових педагогічних технологій.
3. Функції та види ігор. Структура гри.
4. Ділова гра. Методика підготовки і проведення ділової гри.
5. Проектні технології.
6. Технологія проблемного навчання.

Література до теми: О. 5; 7; Д. 4; 6; 21; Е. 1; 11.

МОДУЛЬ II. НОВІТНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОЇ ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ

ЛЕКЦІЯ 7. Диференційоване навчання: технологія інклюзивної практики

План

1. Поняття «диференційоване навчання». Його зміст.
2. Концепція універсального дизайну.

3. Аспекти диференційованого викладання (диференціація змісту навчання, процесу навчання, продукту /результатів навчання).
4. Адаптації та модифікації.
5. Організація диференційованого уроку.

Література до теми: О. 5; Д. 7; 10; 13; 16.

ЛЕКЦІЯ 8. Організаційно-методичні засади інтерактивного навчання дітей з ООП

План

1. Поняття інтерактивних технологій.
2. Історичні аспекти розвитку інтерактивного навчання.
3. Характеристика інтерактивних методів і прийомів.
4. Інтерактивні методи формування й контролю знань.
5. Групова форма навчання.

Література до теми: О. 3; 5; 7; Д. 4; 6; 12; 17; 22; Е. 1; 6.

ЛЕКЦІЯ 9. Інформаційно-комунікаційні технології в спеціальній та інклюзивній освіті

План

1. Інформаційно-комунікаційні технології.
2. Принципи і завдання застосування ІКТ в корекційно-відновлювальній роботі.
3. Напрямки корекційної роботи із застосуванням ІКТ.
4. Особливості використання ІКТ в освітньому процесі в інклюзивному класі.
5. Спеціальне програмне забезпечення для роботи з особами з особливими освітніми потребами.

Література до теми: О. 5; Д. 2; 3; 22; Е. 6.

ЛЕКЦІЯ 10. Технології розвивального навчання. Технологія саморозвитку (М.Монтессорі). Система розвивального навчання Д.Б.Ельконіна – В.В.Давидова

План

1. Життєвий шлях М. Монтессорі і розвиток її педагогічної системи.
2. Концептуальні засади і особливості змісту педагогічної технології саморозвитку («Будинок вільної праці»).
3. Особливості методики системи розвивального навчання Д.Б.Ельконіна – В.В.Давидова.
4. Особливості уроку в системі розвивальної освіти.

Література до теми: О. 1; 5; 7; Д. 2; Е. 13.

ЛЕКЦІЯ 11. Технологія навчання М.Зайцева. Технології навчання Г Домана

План

1. Концептуальні засади технологій раннього навчання М. Зайцева.
2. Особливості змісту педагогічних технологій М. Зайцева.
3. Концептуальні засади технологій Г. Домана.
4. Технологія навчання дітей читання.
5. Технологія навчання дітей математики.

Література до теми: О. 1; 5; 7.

5. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття № 1

Тема: *Застосування особистісно-орієнтованих технологій у контексті оптимізації навчально-виховного процесу дітей з ООП.*

Мета: узагальнення знань здобувачів про особливості застосування особистісно-орієнтованих технологій у контексті оптимізації навчально-виховного процесу дітей з ООП.

I. Обговорення питань:

1. Поняття педагогічної технології.
2. Поняття особистісно орієнтованого підходу.
3. Ознаки особистісно орієнтованих технологій.
4. Психолого-педагогічний супровід розвитку дітей з ООП як особистісно-орієнтована технологія.
5. Які завдання психолого-педагогічного супроводу?
6. Роль учасників команди психолого-педагогічного супроводу.
7. Технологія особистісно орієнтованого уроку (основні етапи).
8. Технологія «Створення ситуації успіху» (за А.С.Белкіним).
9. Загальна характеристика педагогіки співробітництва.

II. Виконання практичних завдань:

Визначити основні поняття теми («інновація», «інноваційна технологія», «навчальна технологія», «особистісний підхід», «особистісно-орієнтовані технології навчання», «технологія співробітництва») та занести їх із поясненнями у тематичний словник.

III. Виступи з доповідями та їх обговорення.

Література

Основна:

1. Михайліченко М.В., Рудик Я.М. Освітні технології: навчальний посібник. Київ : ЦП «КОМПРИНТ», 2016. 583 с.

Додаткова:

1. Божко І.В. Розвиток пізнавальної активності засобами особистісно орієнтованого навчання. *Початкове навчання та виховання*. 2009. № 6. С. 31 – 39.

2. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / Автор-укладач Н. П. Наволокова. Харків : Вид. група «Основа», 2009. 176 с.

3. Миронова С.П. Педагогіка інклюзивної освіти: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2016. 164 с.

4. Основи інклюзивної освіти : навчально-методичний посібник / за заг. ред. А.А. Колупаєвої. Київ : А.С.К., 2012. 308 с.

5. Особистісно орієнтований підхід в початковій освіті / упоряд. О. Кондратюк. Київ : Шк. світ, 2008. 128 с.

Практичне заняття № 2-3 (4 год)

Тема: *Корекційні технології. Реалізація корекційно-розвиткового компоненту інклюзивного та спеціального навчання.*

Мета: узагальнення знань здобувачів про сутність корекційно-розвиткового компоненту освіти дітей з особливостями психофізичного розвитку, шляхи його реалізації; про корекційні технології, їх застосування у корекційній роботі.

I. Обговорення питань:

1. Сутність корекційно-розвиткового компоненту освіти дітей з особливостями психофізичного розвитку.

2. Шляхи реалізації корекційно-розвиткового компоненту.

3. Корекційно-розвиткові програми.

4. Арттерапевтичні технології як засіб корекційно-розвиткового впливу на дитину з особливими освітніми потребами.

5. Технології організації леґо-конструювання як засобу корекційно-розвиткового впливу на дитину з особливими освітніми потребами.

6. Використання мнемотехніки у вивченні напам'ять.

7. Використання наочних схем.

8. Технологія психопрофілактики як створення відповідних умов в закладі освіти з опорою на середовищні ресурси.

II. Виконання практичних завдань:

1. Скласти перелік та проаналізувати зміст корекційних програм для дітей з ІІ, рекомендованих Міністерством освіти і науки України.

2. Опрацювавши літературу, підібрати вправи та матеріали відповідно розділів:

- матеріали для вправ у повсякденному житті на вироблення навичок соціальної поведінки (самостійно обравши категорію дітей з ООП (нозологію порушення));

- матеріал та вправи на розвиток мовлення, навичок письма, читання, математичних уявлень (самостійно обравши категорію дітей з ООП (нозологію порушення)).

III. Виступи з доповідями та їх обговорення.

Література

Основна:

1. Корекційно-розвивальні технології навчання дітей з комплексними порушеннями розвитку : навчально-методичний посібник / за наук. ред. О.В. Чеботарьової, О.І. Мякушко. Київ : ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2020. 558 с.

2. Михайліченко М.В., Рудик Я.М. Освітні технології : навчальний посібник. Київ : ЦП «КОМПРИНТ», 2016. 583 с.

3. Програмно-методичний комплект «Технології навчання дітей з особливими потребами в умовах загальноосвітнього середовища» : навчально-методичний посібник «Технології корекційно-розвивальної роботи в інклюзивному навчальному закладі: позаурочний час» / укладачі: Квітка Н.О., Лапін А.В. Київ. 2020. с. 156.

Додаткова:

1. Гаврилова Н.С., Миронова С. П., Платаш Л. Б., Романюк С.З. та ін. Актуальні питання теорії і практики інклюзивного навчання у закладах освіти : монографія / за заг. ред. Л. Б. Платаш. Регіон Емілія-Романья. Чернівці : Технодрук, 2020. 572 с.

2. Інноваційні технології в корекційній роботі з дітьми з особливими освітніми потребами : навч.-метод. посібник / за заг. ред. Л. Галенко. Харків : «Друкарня Мадрид», 2018. 110 с.

3. Коноплева А.Н., Лещинская Т.Л. Интегрированное обучение детей с особенностями психофизического развития : монографія. Минск : НИО, 2003. 232 с.

4. Нагорна О.Б. Особливості корекційно-виховної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами : навчально-методичний посібник. Рівне, 2016. 141с.

5. Основи інклюзивної освіти : навчально-методичний посібник / за заг. ред. А.А. Колупаєвої. Київ : А.С.К., 2012. – 308 с.

6. Основи корекційної педагогіки : навчальний посібник / за заг.ред. С.П. Миронової. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2010. 264с.

7. Миронова С.П. Педагогіка інклюзивної освіти : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2016. 164 с.

8. Ткачова Н.Г., Булаш І.В., Турчина І.С. Інноваційні техніки роботи з дітьми з особливими освітніми потребами. «Молодий вчений». № 11 (63). 2018 р. С.276-281.

Електронні, інформаційні ресурси в мережі Інтернет:

1. Комплект програм з корекційно-розвиткової роботи для підготовчих, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з інтелектуальними порушеннями. URL: <http://www.mon.gov.ua/>

2. Комплект програм з корекційно-розвиткової роботи для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з інтелектуальними порушеннями. URL: <http://www.mon.gov.ua/>

Практичне заняття № 4

Тема: *Технології: індивідуального навчання, індивідуалізації навчання.*

Мета: Розкриття особливостей реалізації технологій індивідуального навчання, індивідуалізації навчання..

I. Обговорення питань:

1. Поняття «індивідуалізація навчання», «індивідуальне навчання», «індивідуальний підхід».
2. Принцип індивідуального та диференційованого підходу.
3. Технологія індивідуального навчання.
4. Технологія індивідуалізації навчання.

II. Виконання практичних завдань:

З'ясувати значення термінів «індивідуальне навчання», «індивідуалізація навчання», «індивідуальний підхід», «диференційований підхід», «технологія індивідуалізованого навчання» та занести їх із поясненнями у тематичний словник.

III. Виступи з доповідями та їх обговорення.

Література

Основна:

1. Корекційно-розвивальні технології навчання дітей з комплексними порушеннями розвитку /навчально-методичний посібник / за наук. ред. О.В. Чеботарьової, О.І. Мякушко. Київ : ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2020. 558 с.
2. Михайліченко М.В., Рудик Я.М. Освітні технології: навчальний посібник. Київ : ЦП «КОМПРИНТ», 2016. 583 с.
3. Програмно-методичний комплект «Технології навчання дітей з особливими потребами в умовах загальноосвітнього середовища» : навчально-методичний посібник «Технології корекційно-розвивальної роботи в інклюзивному навчальному закладі: позаурочний час» / укладачі: Квітка Н.О., Лапін А.В. Київ. 2020. 156 с.

Додаткова:

1. Інноваційні технології в корекційній роботі з дітьми з особливими освітніми потребами : навч.-метод. посібник / за заг. ред. Л. Галенко. Харків : «Друкарня Мадрид», 2018. 110 с.
2. Миронова С.П., Матвєєва М.П. Реалізація індивідуального підходу до дітей з вадами інтелекту : методичні рекомендації. Кам'янець-Подільський, 2001. 28 с.
3. Миронова С.П. Педагогіка інклюзивної освіти : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2016. 164 с.

4. Нагорна О.Б. Особливості корекційно-виховної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами : навчально-методичний посібник. Рівне, 2016. 141с.

5. Основи корекційної педагогіки : навчальний посібник / за заг.ред. С.П. Миронової. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2010. 264с.

6. Ткачова Н.Г., Булаш І.В., Турчина І.С. Інноваційні техніки роботи з дітьми з особливими освітніми потребами. «Молодий вчений». № 11 (63). 2018 р. С.276-281.

Електронні, інформаційні ресурси в мережі Інтернет:

Індивідуалізація і диференціація навчання. URL: http://pidruchniki.ws/16420711/pedagogika/individualizatsiya_diferentsiatsiya_navchannya

Практичне заняття № 5

Тема: *Портфоліо як навчальна технологія і метод діагностики.*

Мета: актуалізація і закріплення знань про портфоліо як навчальну технологію і метод діагностики, про види портфоліо, його структуру.

I. Обговорення питань:

1. Портфоліо як навчальна технологія і метод діагностики.
2. Види портфоліо.
3. Орієнтовна структура портфоліо.

II. Виконання практичних завдань:

1. З'ясувати значення терміну «портфоліо», та занести його з поясненням у тематичний словник.
2. Сформулюйте теми навчальних проектів, які б Ви порадили виконати учням (не менше 10).
3. Написати есе на тему: «Чому портфоліо вважають водночас технологією навчання та методом педагогічної діагностики?»

III. Виступи з есе та їх обговорення.

Література

Основна:

1. Корекційно-розвивальні технології навчання дітей з комплексними порушеннями розвитку : навчально-методичний посібник / за наук. ред. О.В. Чеботарьової, О.І. Мякушко. Київ : ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2020. 558 с.
2. Михайліченко М.В., Рудик Я.М. Освітні технології : навчальний посібник. Київ : ЦП «КОМПРИНТ», 2016. 583 с.
3. Програмно-методичний комплект «Технології навчання дітей з особливими потребами в умовах загальноосвітнього середовища» : навчально-методичний посібник «Технології корекційно-розвивальної роботи в інклюзивному навчальному закладі: позаурочний час» / укладачі: Квітка Н.О., Лапін А.В. Київ. 2020. 156 с.

Додаткова:

1. Інноваційні технології в корекційній роботі з дітьми з особливими освітніми потребами : навч.-метод. посібник / за заг. ред. Л. Галенко. Харків : «Друкарня Мадрид», 2018. 110 с.

2. Миронова С.П. Педагогіка інклюзивної освіти : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2016. 164 с.

3. Основи інклюзивної освіти : навчально-методичний посібник / за заг. ред. А.А. Колупаєвої. Київ : А.С.К., 2012. 308 с.

4. Сак Т.В. Технологія портфоліо в інклюзивному класі. *Дефектологія*. № 4. 2009. С. 6-10.

5. Ткачова Н.Г., Булаш І.В., Турчина І.С. Інноваційні техніки роботи з дітьми з особливими освітніми потребами. *«Молодий вчений»*. № 11 (63). 2018 р. С.276-281.

Електронні, інформаційні ресурси в мережі Інтернет:

Портфоліо як засіб оцінювання особистих досягнень учнів. URL: <http://shkola.ostriv.in.ua/publication/code-4E5C030C3CF87/list-211469C1327>

Практичне заняття № 6

Тема: *Застосування проблемного навчання і ігрових технологій в освіті дітей з ООП.*

Мета: узагальнення знань здобувачів про педагогічні технології на основі активізації та інтенсифікації діяльності учнів; застосування проблемного навчання і ігрових технологій в освіті дітей з ООП.

I. Обговорення питань:

1. Поняття активізації та інтенсифікації діяльності учнів.
2. Педагогічні технології на основі активізації та інтенсифікації діяльності учнів.
3. Поняття гри. Функції та види ігор.
4. Яка структура гри?
5. Поняття ігрових педагогічних технологій.
6. Ігрові технології в молодшому шкільному віці.
7. Ділова гра. Методика підготовки і проведення ділової гри.
8. Яке місце у навчанні дітей з ООП займає технологія проблемного навчання?

II. Виконання практичних завдань:

1. Визначити основні поняття теми «активізація діяльності учнів», «інтенсифікація діяльності учнів», «ігрова технологія», «ділова гра» та занести їх із поясненнями у тематичний словник.

2. Запропонуйте сценарій ділової (навчально-пізнавальної) гри, яку можна використати під час педагогічної практики.

III. Виступи з доповідями та їх обговорення.

Література

Основна:

1. Михайліченко М.В., Рудик Я.М. Освітні технології: навчальний посібник. Київ : ЦП «КОМПРИНТ», 2016. 583 с.
2. Чепіль М.М., Дудник Н.З. Педагогічні технології : навч. посібн. Київ : Академвидав, 2012. 224 с. (Серія «Альма-матер»).

Додаткова:

1. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / автор-укладач Н. П. Наволокова. Харків : Вид. група «Основа», 2009. 176 с.
2. Інтерактивні вправи та ігри. Харків : Вид. група «Основа», 2009. 144 с.
3. Чернова Н. Інновації в освіті та нові підходи до методики активізації пізнавальної діяльності учнів. *Сучасна школа України*. 2009. №8. С.71.

Електронні, інформаційні ресурси в мережі Інтернет:

1. Використання групових форм роботи з елементами ігрових технологій. URL: http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/19718/
2. Технології навчання в початковій школі. Технологія навчальної гри. URL: http://perezvin.at.ua/load/metodichna_skarbnichka

Практичне заняття № 7

Тема: Модульна контрольна робота № 1.

Мета: контроль знань і вмінь з модуля І.

Практичне заняття № 8

Тема: Диференційоване навчання: технологія інклюзивної практики.

Мета: узагальнення знань здобувачів про технологію диференційованого навчання.

I. Обговорення питань:

1. Поняття «диференційоване викладання». Його зміст.
2. Теорія множинного інтелекту.
3. Концепція універсального дизайну.
4. Аспекти диференційованого викладання (диференціація змісту навчання, процесу навчання, продукту /результатів навчання).
5. У чому суть адаптації та модифікації?
6. Систематичне різноаспектне оцінювання.
7. Організація диференційованого уроку.

II. Виконання практичних завдань:

Визначити основні поняття теми («диференційоване навчання», «множинний інтелект», «універсальний дизайн», «адаптація», «модифікація», «різноаспектне оцінювання») та занести їх із поясненнями у тематичний словник.

Література

Основна:

1. Михайліченко М.В., Рудик Я.М. Освітні технології : навчальний посібник. Київ : ЦП «КОМПРИНТ», 2016. 583 с.

Додаткова:

1. Колупаєва А. А., Таранченко О.М. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі : навчально-методичний посібник. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 304 с.

2. Миронова С.П. Педагогіка інклюзивної освіти : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2016. 164 с.

3. Основи інклюзивної освіти : навчально-методичний посібник / за заг. ред. А.А. Колупаєвої. Київ : А.С.К., 2012. 308 с.

4. Особливості роботи з дітьми з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання. *Вісник № 4 НДЛ інклюзивної освіти* / упорядники: Савчук Л.О., Юхимець І.В. Рівне: РОІППО, 2013. 53 с.

Практичне заняття № 9

Тема: *Організаційно-методичні засади групового та інтерактивного навчання дітей з ООП*

Мета: актуалізація і закріплення знань про інтерактивні технології та методи, їх характеристику; організаційно-методичні засади групового навчання дітей з ООП.

I. Обговорення питань:

1. Поняття інтерактивних технологій та методів.
2. Історичні аспекти розвитку інтерактивного навчання.
3. Характеристика інтерактивних методів і прийомів.
4. Інтерактивні методи формування й контролю знань.
5. Групова форма навчання.

II. Виконання практичних завдань:

1. Визначити основні поняття теми «інтеративні технології», «інтерактивні методи», «інтерактивні прийоми» та занести їх із поясненнями у тематичний словник.

2. Написати есе на тему: «У чому полягають специфіка й труднощі реалізації інтерактивного навчання дітей з ООП?»

III. Виступи з есе та їх обговорення.

Література

Основна:

1. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід : метод. посібн. / уклад. О.Пометун, Л. Пироженко. Київ : А. П. Н., 2002. – 136 с.

2. Михайліченко М.В., Рудик Я.М. Освітні технології: навчальний посібник. Київ : ЦП «КОМПРИНТ», 2016 – 583 с.

3. Чепіль М.М., Дудник Н.З. Педагогічні технології : навч. посібн. Київ : Академвидав, 2012. 224 с.

Додаткова:

1. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / автор-укладач Н. П. Наволокова. Харків : Вид. група «Основа», 2009. 176 с.

2. Інтерактивні вправи та ігри. Харків : Вид. група «Основа», 2009. 144 с.

3. Онуфрієнко О.Г. Групова форма навчальної діяльності як засіб підвищення ефективності сучасного уроку (за системою розвивального навчання Д.Б.Ельконіна – В.В.Давидова). *Початкове навчання та виховання*. 2009. № 6. С.25 – 31.

4. Пометун О.І., Побірченко Н.С., Коберник Г.І., Комар О.А., Торчинська Т.А. Інтерактивні технології: теорія та методика : посібник для викладачів ПТУ, коледжів та всіх тих, хто цікавиться застосуванням інтерактивних технологій у навчальному процесі задля його вдосконалення. Умань-Київ. 2008. 94 с.

5. Янкович О., Беднарєк Ю., Анджеєвська А. Освітні технології сучасних навчальних закладів : навчально-методичний посібник. Тернопіль : ТНПУ ім В. Гнатюка, 2015. 212 с.

Електронні, інформаційні ресурси в мережі Інтернет:

1. Використання групових форм роботи з елементами ігрових технологій. URL: http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/19718/

2. ІКТ та інтерактивне навчання в початковій школі. URL: http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/36393/

Практичне заняття № 10

Тема: *Інформаційно-комунікаційні технології в спеціальній та інклюзивній освіті.*

Мета: узагальнення знань здобувачів про програмоване навчання, інформаційно-комунікаційні технології в спеціальній та інклюзивній освіті.

I. Обговорення питань:

1. Поняття «програмоване навчання». Основні поняття концепції програмованого навчання (програма, алгоритми пізнавальні дії).

2. Поняття «інформаційно-комунікаційні технології». Використання ІКТ в корекційному навчанні.

3. Принципи і завдання застосування ІКТ в корекційно-відновлювальній роботі.

4. Напрямки корекційної роботи із застосуванням ІКТ.

5. Особливості використання ІКТ в освітньому процесі в інклюзивному класі.

6. Спеціальне програмне забезпечення для роботи з особами з особливими освітніми потребами.

II. Виступи з рефератами-довідями та їх обговорення.

Література

Основна:

1. Михайліченко М.В., Рудик Я.М. Освітні технології: навчальний посібник. Київ : ЦП «КОМПРИНТ», 2016. 583 с.

Додаткова:

1. Гаврилова Н.С., Миронова С. П., Платаш Л. Б., Романюк С.З. та ін. Актуальні питання теорії і практики інклюзивного навчання у закладах освіти : монографія / за заг. ред. Л. Б. Платаш. Регіон Емілія-Романья. Чернівці : Технодрук, 2020. 572 с.

2. Гуревич Р.С., Кадемія М.Ю., Шевченко Л.С. Інформаційні технології навчання: інноваційний підхід : навчальний посібник / за ред. Гуревича Р.С. Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2013. 348 с

3. Янкович О., Беднарек Ю., Анджеєвська А. Освітні технології сучасних навчальних закладів : навчально-методичний посібник. Тернопіль : ТНПУ ім В. Гнатюка, 2015. 212 с.

Електронні, інформаційні ресурси в мережі Інтернет:

ІКТ та інтерактивне навчання в початковій школі. URL: http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/36393/

Практичне заняття № 11

Тема: *Технологія саморозвитку (М. Монтессорі). Особливості застосування системи розвивального навчання Д.Б. Ельконіна – В.В. Давидова в роботі з дітьми з ООП.*

Мета: розкриття загальної характеристики технології саморозвитку (М. Монтессорі); узагальнення знань здобувачів про особливості застосування системи розвивального навчання Д.Б. Ельконіна – В.В. Давидова в роботі з дітьми з ООП.

I. Обговорення питань:

1. Життєвий шлях М. Монтессорі і розвиток її педагогічної системи.

2. Концептуальні засади педагогічної технології саморозвитку («Будинок вільної праці»).

3. Особливості змісту педагогічної технології саморозвитку («Будинок вільної праці»).

4. У чому полягає своєрідність і привабливість ідей і технології М. Монтессорі?

5. Яку роль відведено педагогу в технології М. Монтессорі?

6. Розкрийте особливості використання дидактичного матеріалу М. Монтессорі.

7. Формування у дітей цілісних уявлень про властивості предметів.

8. Особливості методики системи розвивального навчання Д.Б.Ельконіна – В.В.Давидова.

9. Особливості уроку в системі розвивальної освіти.

II. Виконання практичних завдань:

1. Опрацювавши літературу, підібрати вправи та матеріали відповідно розділів:

- ✓ Ігри на засвоєння кольору, форми та величини предметів.
- ✓ Ігри та вправи з різноманітним дидактичним матеріалом.

III. Обговорення практичного завдання.

Література

Основна:

1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. Київ : Академвидав, 2004. 448 с.

2. Михайліченко М.В., Рудик Я.М. Освітні технології : навчальний посібник. Київ : ЦП «КОМПРИНТ», 2016. 583 с.

3. Чепіль М.М., Дудник Н.З. Педагогічні технології : навч. посібн. Київ : Академвидав, 2012. 224 с.

Додаткова:

1. Гаврилова Н.С., Миронова С. П., Платаш Л. Б., Романюк С.З. та ін. Актуальні питання теорії і практики інклюзивного навчання у закладах освіти : монографія / за заг. ред. Л. Б. Платаш. Регіон Емілія-Романья. Чернівці : Технодрук, 2020. 572 с.

Електронні, інформаційні ресурси в мережі Інтернет:

Технологія саморозвитку (м. Монтессорі). URL: <http://zakinppo.org.ua/vihovni-tehnologiyi-ta-formi-roboti/1255-tehnologija-samorozvitku-m-montessori>

Практичне заняття № 12

Тема: *Технології навчання М. Зайцева. Технології навчання Г. Домана.*

Мета: узагальнення знань здобувачів про технології навчання М. Зайцева, технології навчання Г. Домана.

I. Обговорення питань:

1. Концептуальні засади технологій раннього навчання М. Зайцева.
2. Особливості змісту педагогічних технологій М. Зайцева.
3. Чому головним дидактичним засобом технології Зайцева є кубики?
4. У чому полягають переваги гри-посібника «Столік» для математичного розвитку дітей?
5. Концептуальні засади технологій Г. Домана.
6. Які особливості технологій Г. Домана забезпечують розвивальний ефект для дітей з ООП?
7. Розкрийте особливості технології навчання дітей читання з використанням «Кубиків Зайцева».
8. Розкрийте особливості технології навчання математики за Г. Доманом.

II. Виконання практичних завдань:

1. У чому виявляються спільні ознаки педагогічних технологій М. Зайцева, М. Монтессорі? (оформити у вигляді таблиці)
2. Які з цих технологій ви використали б у своїй практиці? Чому?

III. Виступи з рефератами-доповідями та їх обговорення.

Література

Основна:

1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. Київ : Академвидав, 2004. 448 с.
2. Михайліченко М.В., Рудик Я.М. Освітні технології : навчальний посібник. Київ : ЦП «КОМПРИНТ», 2016. 583 с.
3. Чепіль М.М., Дудник Н.З. Педагогічні технології : навч. посібн. Київ : Академвидав, 2012. 224 с. (Серія «Альма-матер»).

Практичне заняття № 13

Тема: *Модульна контрольна робота № 2.*

Мета: контроль знань і вмінь з модуля II.

6. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Мета практичних робіт – здобуття знань, умінь та навичок з основ технологій навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами в системі спеціальної та інклюзивної освіти; розвиток самостійності мислення і творчої активності здобувачів шляхом рівноправної і активної їх участі в обговоренні питань, що розглядаються; формування практичних навичок.

Завдання практичних робіт:

- систематизувати, поглибити та актуалізувати знання, одержані під час лекційної і самостійної роботи та у ході вивчення дисциплін, прямо або опосередковано пов'язаних з курсом;

- сформувати практичні навички: виконання різного роду практичних завдань;

- закріплення, розширення і поглиблення знань з основ технологій навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами в системі спеціальної та інклюзивної освіти і конкретної теми;

- відпрацювання навичок ведення дискусії, аргументації і відстоювання своєї думки;

- демонстрація здобувачами досягнутого рівня знань;

- формування навичок самостійної роботи.

Функції практичного заняття: пізнавальна, виховна, розвиваюча, контрольна.

На практичному занятті здобувач відповідає на питання; уточнює, доповнює і узагальнює відповіді інших; бере участь в рольових іграх, в дискусіях; виступає з повідомленням, есе, доповіддю-рефератом. Виконання практичних робіт дає можливість організувати порівняння, обговорення результатів роботи, під час якого у здобувачів вищої освіти формуються власні переконання, судження, прагнення до спілкування.

На кожному практичному занятті викладач оцінює підготовлені здобувачами виступи, активність у дискусії, уміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо. Підсумкові оцінки за кожне практичне заняття вносяться у відповідний журнал. Отримані здобувачем оцінки за практичні заняття враховуються при виставленні поточної модульної (практичний модульний контроль) оцінки з даної навчальної дисципліни.

На першому занятті здобувач вищої освіти отримує від викладача завдання з курсу, плани підготовки до практичних занять, перелік необхідних джерел і літератури.

При підготовці до практичного заняття здобувач має опанувати конспект лекції з теми заняття, потім вивчити навчальну та довідкову літературу (підручник, навчальні посібники, словники), після чого – першоджерела. Літературу необхідно конспектувати і давати стислі письмові відповіді на питання практичного заняття. Такі відповіді знадобляться при підготовці до екзамену. У них слід відобразити зміст основних понять і зв'язок між ними, дати власну оцінку тим чи іншим концепціям, виявити зв'язок досліджуваного питання з сучасністю, з майбутньою професійною діяльністю.

Текст виступу на практичному занятті (доповідь) має бути написаним здобувачем самостійно. Виступи, на яких здобувач обмежується тільки читанням вже опублікованого тексту, викладачем не враховуються.

7. САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ

Самостійна робота здобувача над засвоєнням навчальної дисципліни є необхідним елементом ефективного формування компетентностей та включає вивчення і конспектування питань, що винесені на самостійне опрацювання, критичне осмислення основних термінів та понять за темами дисципліни, підготовка до доповідей-рефератів, есе, виступів на практичних заняттях. За кожною з тем передбачено вивчення теоретичних питань, що вимагає від здобувачів роботи не тільки над навчально-методичною літературою, а й над матеріалами періодичних видань та законодавчими і нормативними актами.

Мета самостійної роботи – відповідним комплексом заходів забезпечити регулярну і ефективну самостійну роботу здобувачів над вивченням дисципліни «Технології навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами в системі спеціальної та інклюзивної освіти».

Самостійна робота включає:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання;
- поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації;
- підготовка до виступу на практичних заняттях;
- опрацювання та підготовку огляду опублікованих у фахових та інших виданнях статей;
- підготовка та оформлення схем, таблиць, графіків, діаграм тощо.
- підготовка та захист доповідей-рефератів (за бажанням здобувача).

№ т/п	Назва теми. Вид самостійної роботи	Кіль-ть год. д.ф./з.ф	Термін виконання, форма контролю та звітності
Модуль І			
1	<p style="text-align: center;">Застосування особистісно-орієнтованих технологій у контексті оптимізації навчально-виховного процесу дітей з ООП</p> <p>Завдання.</p> <p>1. Визначити основні поняття теми («інновація», «інноваційна технологія», «навчальна технологія», «особистісний підхід», «особистісно-орієнтовані технології навчання», «технологія співробітництва») та занести їх із поясненнями у тематичний словник.</p> <p>2. Охарактеризуйте головні ідеї особистісно-орієнтованого навчання (за І. С. Якиманською).</p> <p>3. Розглянути за літературними джерелами наступні питання:</p> <p style="padding-left: 20px;">Поняття педагогічної технології.</p> <p style="padding-left: 20px;">Поняття особистісно орієнтованого підходу.</p> <p style="padding-left: 20px;">Ознаки особистісно орієнтованих технологій.</p> <p style="padding-left: 20px;">Ідеї гуманістичної спрямованості освіти.</p> <p style="padding-left: 20px;">Психолого-педагогічний супровід розвитку дітей з ООП як особистісно-орієнтована технологія.</p> <p style="padding-left: 20px;">Технологія особистісно орієнтованого уроку (основні етапи)</p> <p style="padding-left: 20px;">Загальна характеристика педагогіки співробітництва.</p> <p style="padding-left: 20px;">Технологія «Створення ситуації успіху» (за А.С.Белкіним).</p>	10/14	<p>Тематичний словник</p> <p>Порівняльна таблиця</p> <p>Тези відповіді на запитання в конспекті, співбесіда</p>
2	<p style="text-align: center;">Корекційні технології. Реалізація корекційно-розвиткового компоненту інклюзивного та спеціального навчання</p> <p>Завдання.</p> <p>1. Скласти перелік та проаналізувати зміст корекційних програм для дітей з ІІІ, рекомендованих Міністерством освіти і науки України.</p> <p>2. Розглянути за літературними джерелами наступні питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Арттерапевтичні технології як засіб корекційно-розвиткового впливу на дитину з особливими освітніми потребами. ✓ Технології організації леґо-конструювання як засобу корекційно-розвиткового впливу на дитину з особливими освітніми потребами. ✓ Використання мнемотехніки у вивченні напам'ять. Використання наочних схем. ✓ Технологія командної взаємодії. <p>3. Опрацювавши літературу, підібрати вправи та матеріали відповідно розділів:</p> <ul style="list-style-type: none"> - матеріали для вправ у повсякденному житті на вироблення навичок соціальної поведінки (самостійно обравши категорію дітей з ООП (нозологію порушення)); - матеріал та вправи на розвиток мовлення, навичок письма, читання, математичних уявлень (самостійно обравши категорію дітей з ООП (нозологію порушення)). 	12/16	<p>конспект</p> <p>відповіді на запитання в конспекті, співбесіда</p> <p>конспект</p>
3	<p style="text-align: center;">Педагогічні технології на основі ефективності управління та організації навчального процесу. Технологія індивідуального навчання. Технологія індивідуалізації навчання. Портфоліо як</p>	11/16	

	<p align="center">навчальна технологія і метод діагностики.</p> <p>Завдання.</p> <ol style="list-style-type: none"> З'ясувати значення термінів «індивідуальне навчання», «індивідуалізація навчання», «індивідуальний підхід», «диференційований підхід», «портфоліо», «технологія індивідуалізованого навчання» та занести їх із поясненнями у тематичний словник. За літературними джерелами дати відповіді на такі питання: Технологія індивідуального навчання. Технологія індивідуалізації навчання. Портфоліо як навчальна технологія і метод діагностики. Види портфоліо. Орієнтовна структура портфоліо. Написати есе на тему: «Чому портфоліо вважають водночас технологією навчання та методом педагогічної діагностики?» 		<p>Тематичний словник</p> <p>конспект, співбесіда</p> <p>есе</p>
4	<p align="center">Педагогічні технології на основі активізації і інтенсифікації діяльності учнів. Ігрові технології.</p> <p>Завдання.</p> <ol style="list-style-type: none"> Визначити основні поняття теми «активізація діяльності учнів», «інтенсифікація діяльності учнів», «ігрова технологія», «ділова гра» та занести їх із поясненнями у тематичний словник. Запропонуйте сценарій ділової (навчально-пізнавальної) гри, яку можна використати під час педагогічної практики. Розглянути за літературними джерелами наступні питання: Педагогічні технології на основі активізації та інтенсифікації діяльності учнів. Поняття гри. Історія гри як соціального явища й методу навчання. Функції та види ігор. Структура гри. Поняття ігрових педагогічних технологій. Ігрові технології в молодшому шкільному віці. Ділова гра. Методика підготовки і проведення ділової гри. 	8/12	<p>Тематичний словник</p> <p>Сценарій гри</p> <p>конспект, співбесіда</p>
5	<p align="center">Диференційоване викладання: технологія інклюзивної практики</p> <p>Завдання.</p> <ol style="list-style-type: none"> Визначити основні поняття теми («диференційоване навчання», «множинний інтелект», «універсальний дизайн», «адаптація», «модифікація», «різноаспектне оцінювання») та занести їх із поясненнями у тематичний словник. Розглянути за літературними джерелами наступні питання: Поняття «диференційоване навчання». Його зміст. Теорія множинного інтелекту. Концепція універсального дизайну. Аспекти диференційованого викладання (диференціація змісту навчання, процесу навчання, продукту /результатів навчання). Адаптації та модифікації. Систематичне різноаспектне оцінювання. Організація диференційованого уроку. 	10/14	<p>Тематичний словник</p> <p>Тези відповіді на запитання в конспекті, співбесіда</p>
6	<p align="center">Організаційно-методичні засади групового та інтерактивного навчання дітей з ООП</p> <p>Завдання.</p> <ol style="list-style-type: none"> Визначити основні поняття теми «інтерактивні технології», «інтерактивні методи», «інтерактивні прийоми» та занести їх із поясненнями у тематичний словник. За літературними джерелами дати відповіді на такі питання: Поняття інтерактивних технологій та методів. 	9/12	<p>Тематичний словник</p>

	<p>Історичні аспекти розвитку інтерактивного навчання. Характеристика інтерактивних методів і прийомів: методи створення сприятливої атмосфери, інтерактивні методи формування й контролю знань. 3. Написати есе на тему: «У чому полягають специфіка й труднощі реалізації інтерактивного навчання дітей з ООП?»</p>		<p>Тези відповіді на запитання, співбесіда</p> <p>есе</p>
8	Інформаційно-комунікаційні технології в спеціальній та інклюзивній освіті.	8/12	
9	<p>Технології розвивального навчання. Технологія саморозвитку (М.Монтессорі). Система розвивального навчання Д.Б.Ельконіна – В.В.Давидова. Технології навчання М. Зайцева. Технологія навчання Г. Домана.</p> <p>Завдання.</p> <p>1. Розглянути за літературними джерелами наступні питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Сенсорний розвиток. ✓ Ігри на засвоєння кольору, форми та величини предметів. ✓ Формування у дітей цілісних уявлень про властивості предметів. ✓ Ігри та вправи з різноманітним дидактичним матеріалом. <p>2. Дати відповіді на питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - У чому полягає своєрідність і привабливість ідей і технології М. Монтессорі? - Яку роль відведено педагогу в технології М. Монтессорі? - Чому головним дидактичним засобом технології Зайцева є кубики? - У чому полягають переваги гри-посібника «Столік» для математичного розвитку дітей? - Які особливості технологій Г. Домана забезпечують розвивальний ефект для дітей з ООП? <p>3. Опрацювавши літературу, підібрати вправи та матеріали відповідно розділів:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Ігри на засвоєння кольору, форми та величини предметів. ✓ Ігри та вправи з різноманітним дидактичним матеріалом. <p>4. Розкрийте особливості технології навчання дітей читання з використанням «Кубиків Зайцева».</p> <p>5. Розкрийте особливості технологій навчання читання і математики за Г. Доманом. Які з них ви використали б у своїй практиці?</p> <p>6. У чому виявляються спільні ознаки педагогічних технологій М. Зайцева, М. Монтессорі? (оформити у вигляді таблиці)</p>	6/12	<p>Тези відповіді на запитання в конспекті, співбесіда</p> <p>таблиця</p>
	Всього	74/108	

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

За джерелами знань: *словесні* – лекція (інформаційна, з елементами бесіди, з розбором конкретних ситуацій), навчальна дискусія; *наочні* – спостереження, ілюстрація; *практичні* – вправи, практичні завдання.

За характером пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративні, проблемні, частково-пошукові.

9. ЗАСОБИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

- усний та письмовий індивідуальний і фронтальний контроль;
- виконання практичних завдань;
- захист доповідей-рефератів,
- тестування;
- виконання модульних контрольних робіт;
- самоконтроль: рефлексія, самооцінювання, рецензування;
- екзамен.

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК ЗДОБУВАЧІВ

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Максимальна підсумкова кількість балів із дисципліни, яку здобувач ВО може отримати за семестр (максимальна підсумкова семестрова рейтингова оцінка), дорівнює 100.

Таблиця 1

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума	
T1	T2-3	T4	T5	T6	CP			
40'						10	50	100

T1, T2 ... – теми практичних занять, CP – самостійна робота

Таблиця 2

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума	
T8	T9	T10	T11	T12	CP			
40'						10	50	100

T8, T9 ... – теми практичних занять, CP – самостійна робота

' - відповідно до наступної таблиці «Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни»

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
1. Практичні заняття:	6	40	5	40
1.1. Письмове чи онлайн тестування при тематичному оцінюванні	2	4*	2	4*
1.2. Усна відповідь	5	20	5	20
1.3. Тематичний словник	2	4	2	4
1.4. Практичні завдання (2б)	5	10	5	10
1.5. Написання есе	1	2	1	2
2. Самостійна робота	1	10	1	10
2.1. Написання доповіді-реферату	4	10*	2	10*
3. Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

*- розраховується як середній бал за всі практичні

Критерії оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів під час аудиторних занять

Теоретична підготовленість перевіряється і оцінюється за результатами усної або письмової відповіді на питання практичних занять, що складені у відповідності до змісту навчальної програми.

Усна відповідь здобувача (до 4 балів)

4 бали отримують здобувачі, які повно та ґрунтовно розкрили теоретичне питання, використавши при цьому не лише обов'язкову, а й додаткову літературу;

3 бали отримують здобувачі, які в цілому розкрили теоретичне питання, однак не повно і допустивши деякі неточності. При цьому не використав на достатньому рівні обов'язкову літературу;

2 бали отримують здобувачі, які правильно визначили сутність питання, але розкрили його не повністю, допустивши деякі незначні помилки;

1 бал отримують здобувачі, які правильно визначили сутність питання, недостатньо або поверхово розкривши більшість його окремих положень і допустивши при цьому окремі помилки, які частково вплинули на загальне розуміння проблеми;

0,5 балів отримують здобувачі, які частково та поверхово розкрили лише окремі положення питання і допустили при цьому певні суттєві помилки, котрі значно вплинули на загальне розуміння питання.

Доповнення відповіді:

1 бал – отримують здобувачі, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та положення, що не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, навели власні аргументи щодо основних положень даної теми;

0,5 бала отримують здобувачі, які виклали матеріал з обговорюваної теми, що доповнює зміст виступу, поглиблює знання з даної теми та висловили власну думку.

Тестування за допомогою закритих питань: тест містить 4 питання. Оцінка правильної відповіді на кожен з них 1 бал, оцінка неправильної відповіді - 0 балів. Кожне питання має кілька передбачуваних відповідей, одна з яких правильна.

Оцінка за допомогою тесту з відкритими питаннями або завданнями (Казусами). Якщо оцінка проводиться одним завданням (максимум 2 бали), критерієм оцінки будуть:

1,5-2,0 балів. Відповідь повна, термінологія збережена, здобувач володіє основною і додатковою літературою, помилок немає. Казус бездоганно вирішене, міркування на високому рівні.

1,0-1,5 балів. Відповідь повна, хоча коротка, термінологічно правильна, немає істотних недоліків. Здобувач добре володіє програмовим матеріалом; володіє основною літературою, судження правильні.

0,5-1 балів Відповідь неповна. Термінологія визначена з помилками. Здобувач володіє програмовим матеріалом, але є недоліки. Судження фрагментарні. 0,1-0,5 балів. Відповідь з помилками и не використана спеціальна термінологія. Відповідь по суті є невірною. Передано лише окремі фрагменти відповідного матеріалу питання.

0 балів. Відповідь не відповідає питанням або зовсім не дана.

Оцінювання самостійної роботи здобувачів

Оцінювання самостійної роботи здобувачів ВО, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється при змістовому модульному контролі. Кількість балів за різні

види індивідуальної самостійної роботи здобувача ВО залежить від її обсягу і значимості, але не більше 10 балів (таблиця 4). Ці бали додаються до суми балів, набраних здобувачем ВО за поточну навчальну діяльність.

Самостійна робота «**Конспект**» – письмовий текст, що передає зміст основного джерела інформації систематизовано, коротко, логічно, зв'язно. В «Конспект» може бути включено план, виписки, літературні джерела, тези.

3 бали - конспект відповідає плану, відображені основні положення, надані висновки, викладення ясне та лаконічне.

2 бали - конспект частково відповідає плану, має не більше 2 зауважень, відображені основні положення, але не надані висновки, викладення має не більше 2 зауважень.

1 бали - конспект частково відповідає плану, має 3 та більше зауважень, основні положення відображені частково, висновки надані частково, викладення має не більше 3 зауважень.

0,5 балів - конспект не відповідає плану, основні положення не відображені, висновки не надані, викладення має 4 та більше зауважень.

Складання словника основних термінів, що визначені програмою курсу (за темами).

Програмою курсу визначений перелік ключових термінів, що розкривають зміст кожної теми. Здобувачам пропонується скласти словник основних термінів з конкретної теми на останніх сторінках опорного конспекту лекцій.

2 бали нараховуються здобувачам, які не лише склали повний перелік визначених термінів з конкретної теми, а й можуть вільно розтлумачити їх зміст.

1 бал нараховуються здобувачам, які склали неповний перелік визначених термінів з конкретної теми і не можуть їх розтлумачити без конспекту.

Есе – це самостійна творча робота, де у вільній формі висловлюються особисті думки на тему, передбачену робочою програмою. Головна мета есе – це творче викладення здобувачем на підставі опрацьованого матеріалу теми, проблеми, питання:

2 бал - представлена власна точка зору (позиція, ставлення) при розкритті проблеми; проблема розкрита на теоретичному рівні, в зв'язках і з обґрунтуваннями, з коректним використанням педагогічних термінів і понять в контексті відповіді; надана аргументація своєї думки з опорою на факти суспільного життя або особистий соціальний досвід.

1 бал - не представлена власна точка зору (позиція, відношення) при розкритті проблеми, проблема розкрита на побутовому рівні; аргументація своєї думки слабо пов'язана з розкриттям проблеми.

0 балів – робота не здана.

Доповідь (до 10 балів):

9-10 балів - виконано всі вимоги до написання і захисту доповіді: позначена проблема і обґрунтована її актуальність, зроблений короткий аналіз різних точок зору на проблему, яка розглядається логічно сформульована власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита повністю, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішньому оформленню, надані правильні відповіді на додаткові питання;

7-8 балів - основні вимоги до доповіді та її захист виконані, але при цьому допущені недоліки, зокрема, є неточності у викладі матеріалу; відсутня логічна послідовність в судженнях; не витриманий обсяг доповіді; є упущення в оформленні; на додаткові питання при захисті дані неповні відповіді;

4-6 балів - тема висвітлена лише частково; допущені фактичні помилки в змісті доповіді або при відповіді на додаткові питання; під час захисту відсутній висновок;

1-3 бали - тема доповіді не розкрита, виявляється істотне незрозуміння проблеми.

Таблиця 4

Критерії оцінювання самостійної роботи здобувача

Бали	Критерії оцінки
9-10	за самостійну роботу присвоюються здобувачу ВО, якщо він ретельно виконує всі завдання самостійної роботи, демонструє знання і розуміння вивченого матеріалу
7-8	здобувач ВО недостатньо повністю виконує завдання самостійної роботи
5-6	здобувач ВО важко відтворює навчальний матеріал
3-4	здобувач ВО недбало виконує завдання самостійної роботи, має недостатні знання і засвоєння вивченого матеріалу
1-2	здобувач ВО виконує завдання самостійної роботи з грубими помилками
0	здобувач ВО не виконує завдання самостійної роботи

11. ТЕМИ ДЛЯ НАПИСАННЯ ДОПОВІДЕЙ-РЕФЕРАТІВ

(за бажанням)

Тема 1

Історія розвитку педагогічних технологій.

Загальна характеристика сучасних технологій в освіті.

Застосування особистісно-орієнтованих технологій у контексті оптимізації навчально-виховного процесу дітей з ООП.

Реалізація навчального процесу на засадах особистісно орієнтованої парадигми навчання дітей з ООП.

Застосування інноваційних технологій у навчанні дітей з порушеннями інтелекту.

Використання технології створення ситуації успіху в навчанні дітей з затримкою психічного розвитку.

Тема 2

Особливі освітні потреби і зміст корекційної освіти.

Організація корекційно-розвивального простору в системі освіти дітей з ООП.

Характеристика альтернативних технологій, що використовуються в сучасній освіті дітей з ООП.

Арттерапевтичні технології як засіб корекційно-розвиткового впливу на дитину з особливими освітніми потребами.

Технології організації лево-конструювання як засобу корекційно-розвиткового впливу на дитину з особливими освітніми потребами.

Використання мнемотехніки у вивченні напам'ять.

Тема 3

Технологія індивідуального навчання.

Технологія індивідуалізації навчання.

Індивідуальний підхід у навчанні й вихованні дітей з особливостями психофізичного розвитку.

Портфоліо як альтернативний спосіб оцінювання навчальних досягнень школярів в новій українській школі.

Тема 4

Ігрові технології в молодшому шкільному віці.

Ресурс проектної технології у контексті підвищення пізнавальної активності учнів з затримкою психічного розвитку.

Ділова гра як метод активного навчання.

Використання нетрадиційних форм навчальних занять як спосіб активізації пізнавальної діяльності учнів з ООП.

Тема 7

Технологія програмованого навчання.

Інформаційне навчальне середовище сучасного закладу загальної середньої освіти в умовах інклюзії.

Використання інформаційних технологій у навчанні дітей з інтелектуальними порушеннями.

Використання інформаційних технологій навчання дітей з ІП на уроках української мови.

Тема 8

Життєвий шлях М. Монтесорі і розвиток її педагогічної системи.

Технологія комплексного застосування Монтесорі-вправ і дидактичних Монтесорі-матеріалів з дітьми з ООП.

Сенсомоторна корекція розвитку.

Порівняльний аналіз двох технологій (на вибір).

Досвід впровадження технологій в практику роботи сучасної школи за Вашою спеціальністю.

12. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

При вивченні навчальної дисципліни «Технології навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами в системі спеціальної та інклюзивної освіти» здобувач ВО повинен знати, що її викладання ґрунтується на засадах академічної доброчесності – сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами ВО передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

За порушення академічної доброчесності здобувачі можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, екзамен тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми.

13. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЕКЗАМЕНУ

Схарактеризуйте поняття педагогічної технології, сутність і особливості педагогічної технології.

У чому полягає сутність особистісно орієнтованого підходу в освіті?

Проаналізуйте особистісно-орієнтовані технології навчання.

Психолого-педагогічний супровід розвитку дітей з ООП як особистісно-орієнтована технологія.

Завдання психолого-педагогічного супроводу.

Роль учасників команди психолого-педагогічного супроводу.

Індивідуальний підхід у навчанні й вихованні дітей з особливостями психофізичного розвитку.

Технологія «Створення ситуації успіху» (за А.С.Белкіним).

Загальна характеристика педагогіки співробітництва.

Сутність корекційно-розвиткового компоненту освіти дітей з особливостями психофізичного розвитку.

Охарактеризувати шляхи реалізації корекційно-розвиткового компоненту.

Корекційно-розвиткові програми.

Сенсомоторна корекція розвитку.

Ігри на засвоєння кольору, форми та величини предметів.

Формування у дітей цілісних уявлень про властивості предметів ігри та вправи з різноманітним дидактичним матеріалом

Арттерапевтичні технології як засіб корекційно-розвиткового впливу на дитину з особливими освітніми потребами.

Технології організації лево-конструювання як засобу корекційно-розвиткового впливу на дитину з особливими освітніми потребами.

Використання мнемотехніки у вивченні напам'ять.

Використання наочних схем.

Технологія психопрофілактики як створення відповідних умов в закладі освіти з опорою на середовищні ресурси.

Поняття «диференційоване викладання». Його зміст.

Теорія множинного інтелекту.

Концепція універсального дизайну.

Аспекти диференційованого викладання (диференціація змісту навчання, процесу навчання, продукту /результатів навчання).

Адаптації та модифікації.

Систематичне різноаспектне оцінювання.

Організація диференційованого уроку.

Поняття активізації та інтенсифікації діяльності учнів.

Педагогічні технології на основі активізації та інтенсифікації діяльності учнів.

Поняття гри. Функції та види ігор.

Структура гри.

Поняття ігрових педагогічних технологій.

Ігрові технології в молодшому шкільному віці.

Ділова гра. Методика підготовки і проведення ділової гри.

Розкрити поняття «індивідуалізація навчання», «індивідуальне навчання», «індивідуальний підхід», «технологія індивідуалізованого навчання».

Принцип індивідуального та диференційованого підходу.

Технологія індивідуального навчання.

Технологія індивідуалізації навчання.

Портфоліо як навчальна технологія і метод діагностики.

Види портфоліо.

Орієнтовна структура портфоліо.

Поняття інтерактивних технологій та методів.

Характеристика інтерактивних методів і прийомів: методи створення сприятливої атмосфери, інтерактивні методи формування й контролю знань.

Характеристика інтерактивних методів формування й контролю знань.

Охарактеризуйте дидактичні можливості інформаційних технологій.

Особливості застосування інформаційних технологій навчання дітей з ООП.

Принципи і завдання застосування ІКТ в корекційно – відновлювальній роботі.

Напрямки корекційної роботи із застосуванням ІКТ.

Особливості використання ІКТ в освітньому процесі в інклюзивному класі.

Спеціальне програмне забезпечення для роботи з особами з особливими освітніми потребами.

Охарактеризуйте типи дидактичних завдань, які доцільно вирішувати за допомогою інформаційних технологій.

Охарактеризуйте умови впровадження інформаційних технологій у роботі з дітьми з ООП.

14. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна література:

1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. Київ : Академвидав, 2004. 448 с.
2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. Практикум : навчальний посібник. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2013. С. 370.
3. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід : метод. посібн. / уклад. О.Пометун, Л. Пироженко. Київ : А. П. Н., 2002. 136 с.
4. Корекційно-розвивальні технології навчання дітей з комплексними порушеннями розвитку : навчально-методичний посібник / за наук. ред. О.В. Чеботарьової, О.І. Мякушко. Київ : ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2020. 558 с.
5. Михайліченко М.В., Рудик Я.М. Освітні технології : навчальний посібник. Київ : ЦП «КОМПРИНТ», 2016. 583 с.
6. Програмно-методичний комплект «Технології навчання дітей з особливими потребами в умовах загальноосвітнього середовища» : навчально-методичний посібник «Технології корекційно-розвивальної роботи в інклюзивному навчальному закладі: позаурочний час» / укладачі: Квітка Н.О., Лапін А.В. Київ. 2020. 156 с.
7. Чепіль М.М., Дудник Н.З. Педагогічні технології : навч. посібн. Київ : Академвидав, 2012. 224 с. (Серія «Альма-матер»).

Додаткова література:

1. Божко І.В. Розвиток пізнавальної активності засобами особистісно орієнтованого навчання. *Початкове навчання та виховання*. 2009. №6. С.31 – 39.
2. Гаврилова Н.С., Миронова С. П., Платаш Л. Б., Романюк С.З. та ін. Актуальні питання теорії і практики інклюзивного навчання у закладах освіти : монографія / за заг. ред. Л. Б. Платаш. Регіон Емілія-Романья. Чернівці : Технодрук, 2020. 572 с.
3. Гуревич Р.С., Кадемія М.Ю., Шевченко Л.С. Інформаційні технології навчання: інноваційний підхід : навчальний посібник / за ред. Гуревича Р.С. Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2013. 348 с.
4. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / автор-укладач Н. П. Наволокова. Харків : Вид. група «Основа», 2009. 176 с. (Серія «Золота педагогічна скарбниця»).
5. Інноваційні технології в корекційній роботі з дітьми з особливими освітніми потребами : навч.-метод. посібник / за заг. ред. Л. Галенко. Харків : «Друкарня Мадрид», 2018. 110 с.
6. Інтерактивні вправи та ігри. Харків : Вид. група «Основа», 2009. 144 с. (Серія Адміністратору школи»).
7. Колупаєва А. А., Таранченко О.М. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі : навчально-методичний посібник. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 304 с.

8. Коноплева А.Н., Лещинская Т.Л. Интегрированное обучение детей с особенностями психофизического развития : монографія. Минск : НИО, 2003. 232 с.
9. Миронова С.П., Матвеева М.П. Реалізація індивідуального підходу до дітей з вадами інтелекту : методичні рекомендації. Кам'янець-Подільський, 2001. 28 с.
10. Миронова С.П. Педагогіка інклюзивної освіти : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2016. 164 с.
11. Нагорна О.Б. Особливості корекційно-виховної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами: навчально-методичний посібник. Рівне, 2016. 141 с.
12. Онуфрієнко О.Г. Групова форма навчальної діяльності як засіб підвищення ефективності сучасного уроку (за системою розвивального навчання Д.Б.Ельконіна – В.В.Давидова). *Початкове навчання та виховання*. 2009. №6. С.25 - 31.
13. Основи інклюзивної освіти : навчально-методичний посібник / за заг. ред. А.А. Колупаєвої. Київ : А.С.К., 2012. 308 с.
14. Основи корекційної педагогіки : навчальний посібник / за заг.ред. С.П. Миронової. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2010. 264 с.
15. Особистісно орієнтований підхід в початковій освіті / упоряд О. Кондратюк. Київ : Шк. світ, 2008. 128 с.
16. Особливості роботи з дітьми з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання. *Вісник № 4 НДЛ інклюзивної освіти* / упорядники: Савчук Л.О., Юхимець І.В. Рівне: РОППО, 2013. 53 с.
17. Пометун О.І., Побірченко Н.С., Коберник Г.І., Комар О.А., Торчинська Т.А. Інтерактивні технології: теорія та методика : посібник для викладачів ПТУ, коледжів та всіх тих, хто цікавиться застосуванням інтерактивних технологій у навчальному процесі задля його вдосконалення. Умань-Київ-2008. 94 с.
18. Ревуцька О.В. Інноваційні технології в навчанні осіб з особливими потребами. URL: <http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/20509/1/164-Revutska-265-267.pdf>.
19. Сак Т.В. Технологія портфоліо в інклюзивному класі. *Дефектологія*. № 4. 2009. С. 6-10.
20. Ткачова Н.Г., Булаш І.В., Турчина І.С. Інноваційні техніки роботи з дітьми з особливими освітніми потребами. *«Молодий вчений»*. № 11 (63). 2018 р. С.276-281.
21. Чернова Н. Інновації в освіті та нові підходи до методики активізації пізнавальної діяльності учнів. *Сучасна школа України*. 2009. №8. С.71.
22. Янкович О., Беднарек Ю., Анджеєвська А. Освітні технології сучасних навчальних закладів : навчально-методичний посібник. Тернопіль : ТНПУ ім В. Гнатюка, 2015. 212 с.

Електронні, інформаційні ресурси в мережі Інтернет:

1. Використання групових форм роботи з елементами ігрових технологій. URL: http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/19718/

2. Електронна бібліотека Інститут спеціальної педагогіки та психології ім. М. Ярмаченка НАПНУ. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/view/divisions/ins=5Fspe=5Fped/>
3. Електронна бібліотека НПУ імені М.П. Драгоманова. URL: www.npu.edu.ua (elib@npu.edu.ua)
4. Індивідуалізація і диференціація навчання. URL: http://pidruchniki.ws/16420711/pedagogika/individualizatsiya_diferentsiatsiya_navchannya
5. Інноваційні педагогічні технології. URL: <https://www.ippo.if.ua/index.php/2012-10-23-11-51-07/82-uncategorised/735-111>
6. ІКТ та інтерактивне навчання в початковій школі. URL: http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/36393/
7. Комплект програм з корекційно-розвиткової роботи для підготовчих, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з інтелектуальними порушеннями. URL: <http://www.mon.gov.ua/>
8. Комплект програм з корекційно-розвиткової роботи для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з інтелектуальними порушеннями. URL: <http://www.mon.gov.ua/>
9. Нормативно-правова база МОН України. URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/normativno-pravova-baza1.html>
10. Портфоліо як засіб оцінювання особистих досягнень учнів. URL: <http://shkola.ostriv.in.ua/publication/code-4E5C030C3CF87/list-211469C1327>
11. Технології навчання в початковій школі. Технологія навчальної гри. URL: http://perezvin.at.ua/load/metodichna_skarbnichka
12. Технології навчання в сучасній школі. URL: <http://klasnaocinka.com.ua/ru/article/tehnologiyi-navchannya-v-suchasni-shkoli.html>
13. Технологія саморозвитку (М. Монтесорі). URL: <http://zakinppo.org.ua/vihovni-tehnologiyi-ta-formi-roboti/1255-tehnologija-samorozvitku-m-montessori>
14. Робоча програма дисципліни «Технології навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами в системі спеціальної та інклюзивної освіти» (Платформа електронного навчання УжНУ).

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ З
ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В СИСТЕМІ
СПЕЦІАЛЬНОЇ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ»
ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ЗА ДРУГИМ (МАГІСТЕРСЬКИМ) РІВНЕМ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 016 СПЕЦІАЛЬНА ОСВІТА**

Укладач: О.В. Гаяш